

Onderzoek naar de gesubsidieerde instellingen

Laveren tussen doelmatig en gevoelsmatig

Rekenkamercommissie Bergeijk

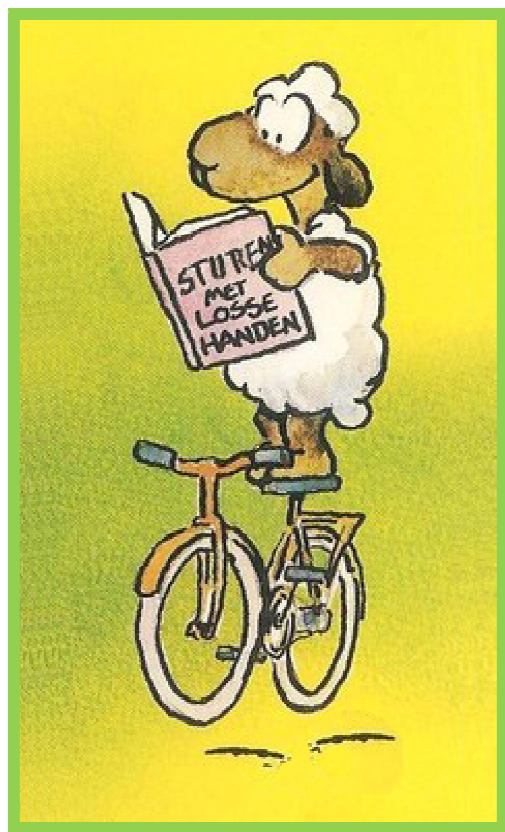
dr.ir. A.E.T. (Ton) Kuiper
mevr. C.E.F.G. (Karolien) van Lierop
ing. G.H.P. (Fred) Das

Onderzoeker

drs. M.M.J. (Math) Nijsten

Datum

5 maart 2014 (concept)
4 april 2014 (definitief)

Colofon

De rekenkamercommissie Bergeijk bestaat uit de raadsleden mevrouw C.E.F.G. van Lierop en de heer ing. G.H.P. Das. De heer dr.ir. A.E.T. Kuiper is de externe voorzitter. De commissie wordt ondersteund door een secretaris in de persoon van de heer drs. M.M.J. Nijsten.

Wij hebben een onafhankelijke positie binnen de gemeente en ons doel is de gemeenteraad een extra handvat te bieden zijn controlerende, kaderstellende en beleidsinhoudelijke taak uit te voeren door middel van het doen van onderzoek. Daarbij willen we antwoord krijgen op vragen zoals:

- Zijn de doelen van het gemeentelijk beleid bereikt?
- Zijn de voorbereiding en de uitvoering van het beleid efficiënt verlopen?
- Welke aanbevelingen zijn nodig om de doeltreffendheid te vergroten?
- Is er sprake van rechtmatig handelen?

Wij voeren hiertoe zelf onderzoek uit. In de onderzoeken wordt meestal teruggekeken op het verleden, met als nadrukkelijke bedoeling te leren voor de toekomst.

De rekenkamercommissie spreekt hierbij zijn erkentelijkheid uit voor de grote bereidwilligheid, waarmee alle geïnterviewden aan dit onderzoek meegewerkt hebben, zowel door ruim tijd vrij te maken als door de zeer behulpzame wijze van informatieverschaffing. We hebben de royale en snelle verstrekking van opgevraagde documenten door beleidsmedewerker Dick Westerink zeer op prijs gesteld.

Inhoudsopgave

	pagina
Colofon	1
Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	4
2. Beleidskaders bij Subsidieverlening	5
3. Toetsingskader	8
4. Beoordeling van het subsidiebeleid via interviews	10
5. Conclusies en beantwoording onderzoeksvragen	15
6. Aanbevelingen	18
7. Bestuurlijke reactie	20
Bijlagen	
Geraadpleegde documenten	23
Gevoerde gesprekken	24

Hoofdstuk 1.

Inleiding

Het subsidie-instrument is een belangrijk middel voor het realiseren van gemeentelijk beleid en beleidsdoelen. Het is de verbinding tussen doelstellingen en beoogde maatschappelijke effecten van de gemeente enerzijds en de activiteiten en gerealiseerde maatschappelijke effecten door maatschappelijke organisaties anderzijds. Het subsidie-instrument zorgt er voor dat de gemeente en de gesubsidieerden, ieder vanuit hun eigen positie en verantwoordelijkheid, maximaal bijdragen aan het in stand houden van de sociale infrastructuur en het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

De gemeente Bergeijk verstrekt jaarlijks voor ca. €2 miljoen subsidies aan ruim 95 instellingen en verenigingen. Deze organisaties voeren een gedeelte van het beleid van de gemeente uit en vormen zo een waardevol beleidsinstrument. Met de professionele organisaties worden afspraken gemaakt over de te bereiken resultaten.

De rekenkamercommissie is geïnteresseerd in hoe de gemeente Bergeijk omgaat met het beleidsinstrument subsidieverstrekking. Meer in het bijzonder wil de rekenkamercommissie weten in hoeverre subsidies resultaatgericht worden ingezet en voldoende waarborgen bevatten voor het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelen. Daarom is in het Onderzoeksplan 2013 van de rekenkamercommissie besloten een onderzoek in te stellen naar het subsidiebeleid.

Het gaat er de rekenkamercommissie daarbij vooral om te leren van het verleden en, voor zover de bevindingen daartoe aanleiding geven, om aanbevelingen te doen voor een meer resultaatgerichte sturing en controle vanuit het College van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad teneinde zo de doeltreffendheid van het subsidiebeleid te vergroten.

Hoofdstuk 2.

Beleidskaders bij Subsidieverlening

Kaderstelling subsidies Bergeijk

Nadat de gemeenteraad daartoe op 31 mei 2010 had besloten, werd op 17 juni 2010 de Algemene Subsidie Verordening (ASV) Bergeijk 2010-2014 van kracht en trad zo in de plaats van de Algemene Subsidie Verordening 2006-2009. Op grond van een in november 2009 vastgestelde evaluatienotitie van het subsidiebeleid 2006-2009 zijn een aantal inhoudelijke en procesmatige wijzigingen in deze verordening doorgevoerd. Met de nieuwe Algemene Subsidie Verordening 2010-2014 werd beoogd om de knelpunten op te lossen, die waren geconstateerd in de evaluatienotitie. Daarnaast betrof de nieuwe verordening een actualisatie op basis van de VNG modelverordening en werd een impuls gegeven aan de deregulering van het subsidiebeleid.

Verder zijn in deze subsidieverordening de volgende aspecten opgenomen:

- geen subsidieverlening vooraf en subsidievaststelling achteraf voor subsidies onder de €5000, maar een directe subsidievaststelling;
- het opnemen van de mogelijkheid voor het verlenen van garantiesubsidies;
- het verruimen van de projectsubsidies voor culturele activiteiten;
- het voor alle vormen van subsidies gelijk laten lopen van de behandeltermijnen.

Hoofdpijnen Algemene Subsidie Verordening

De verordening geeft aan welke (maatschappelijke) doelbereiking wordt beoogd. Deze doelbereiking is samengevat in een vijftal thema's i.c. speerpunten:

- Maatschappelijke opbouw en samenleving;
- Bevordering lichamelijke en geestelijke gezondheid en ontwikkeling van jeugdigen;
- Bescherming van kwetsbare burgers;
- Participatie;
- Innovatie.

Om deze doelen te bereiken worden budgetsubsidies, projectsubsidies, waarderingssubsidies en investeringssubsidies ingezet. Er wordt op basis van de verordening gewerkt met subsidieplafonds waarbij het bedrag dat gedurende een bepaald tijdvak ten hoogste beschikbaar is maatgevend is voor de subsidieverlening.

Budgetsubsidies zijn jaarlijkse subsidies, die geïndexeerd worden en bestemd zijn voor de professionele welzijnsinstellingen (met beroepskrachten) en worden vooraf verleend op basis van de begroting en het activiteitenplan en achteraf vastgesteld op basis van de jaarrekening en het activiteitenverslag.

Waarderingssubsidies zijn jaarlijkse subsidies aan Bergeijkse verenigingen en worden op een eenvoudige wijze berekend, zonder veel verantwoordingsverplichtingen en in één keer vastgesteld en uitbetaald. Deze subsidies worden niet geïndexeerd.

Projectsubsidies zijn eenmalige subsidies voor nieuwe initiatieven voor de doelgroepen kwetsbare burgers, jeugd op de gebieden cultuur en sport, en gezondheid. Sommige kunnen in de vorm van garantiesubsidie worden verleend. Deze worden alleen uitbetaald als er vooraf sprake kan

zijn van een risico voor de organisatie (vooraf wordt het bedrag gemaximeerd) en dit risico zich inderdaad voordoet.

Investeringsubsidies zijn eenmalige subsidies voor de nieuwbouw of uitbreiding van accommodaties, die passen in het accommodatiebeleid.

Burgemeester en Wethouders zijn bevoegd te besluiten over het verstrekken van subsidies met in achtneming van de in de gemeentebegroting opgenomen financiële middelen of het subsidieplafond. Tevens is er de bevoegdheid om voorwaarden aan de beschikking tot subsidieverlening te verbinden.

Hoewel de verordening een generieke regeling is, worden een aantal instellingen en organisaties op voorhand genoemd. De gemeenteraad stelt daarbij jaarlijks, per instelling of organisatie, bij de vaststelling van de begroting het bedrag vast dat ten hoogste als budgetsubsidie voor het daarop volgende jaar kan worden verleend aan professionele welzijnsinstellingen. Dit zijn:

- Bibliotheek De Kempen
- Kunsteducatie Art4U
- Lumensgroep (voorheen stichting Maatschappelijk Werk Dommelregio)
- Stichting Zuidzorg (JGZ 0-4 jaar)
- Stichting Mee (GJVW en informele WMO zorg)
- GOW De Kempen (WMO mantelzorgondersteuning, regulier en dagopvang)
- GGZE WMO cliëntondersteuning
- Stichting Peuterspeelzalen Bergeijk
- Slachtofferhulp Nederland;
- Steunpunt Lucia (exploitatie en beheer en gebouw)
- Steunpunt Riethoven
- Steunpunt Westerhoven
- OVO Overleg Van Ouderenorganisaties, Bergeijk
- SCC De Kattendans (stichting Gemeenschapswerk Bergeijk)

De verordening geeft expliciet aan welke verenigingen en instanties jaarlijks aanspraak kunnen maken op een waarderingssubsidie in de exploitatie. Dit zijn:

- Koninklijke Harmonie "Echo der Kempen" Bergeijk;
- Harmonie "Theodatus" Luyksgestel
- "Riethovens Harmonie Corps"
- Fanfare "Irene" Westerhoven
- Accordeonvereniging "De Lustige Klanken"
- Dorps- en Kernraden (Luyksgestel, Riethoven, Westerhoven, De Weebosch, 't Loo en 't Hof)
- WMO adviesraad.

Uitvoeringsregeling welzijnssubsidies 2011-2014

Een belangrijk element van de verordening is de Uitvoeringsregeling welzijnssubsidies 2011-2014 die Burgemeester en Wethouders hebben vastgesteld en op 1 juni 2010 in werking is getreden. Artikel 2 van de subsidieverordening vormt de basis van deze regeling. Dit artikel geeft Burgemeester en Wethouders de opdracht voor een aantal deel terreinen uitvoeringsregelingen vast te stellen. In deze uitvoeringsregelingen worden de uitwerking van de genoemde vijf speerpunten geregeld.

Vijf thema's als speerpunten

1. Maatschappelijke Opbouw en Samenleving

"De gemeente schept voorwaarden voor maatschappelijke opbouw en samenleving, de burger is zelf verantwoordelijk voor uitvoering en participatie."

De Gemeente is verantwoordelijk voor het in stand houden en realiseren van een zodanige infrastructuur dat hierdoor de voorwaarden voor het realiseren van het welzijnsbeleid worden geschapen. Burgers zijn in hoge mate zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de (welzijns-) activiteiten en de participatiegraad ervan.

Dit speerpunt bestaat uit verschillende aandachtspunten:

- Op een verantwoord niveau accommodaties in stand houden;
- Vrijwilligersorganisaties (kadervorming, gericht op jeugd, EHBO verenigingen en Oranjeverenigingen en carnavalsoptochten voor de jeugd, vier harmonieën en fanfareverenigingen en de accordeonvereniging De Lustige Klanken ten behoeve van jeugd);
- Vrijtijdsactiviteiten voor kindervakantiewerk en sociaal culturele activiteiten voor verstandelijk gehandicapte kinderen.

2. Bevordering lichamelijke en geestelijke gezondheid en ontwikkeling van jeugdigen

"De gemeente legt een goede basis voor de jeugd."

Jongeren verdienen en krijgen extra aandacht in het welzijnsbeleid van de gemeente. Het bevorderen van lichamelijke en geestelijke gezondheid en ontwikkeling van jeugdigen is het uitgangspunt.

Dit speerpunt bestaat uit de volgende aandachtspunten:

- Subsidiëring van gezondheidsbevorderende activiteiten
- Ontwikkelingsgerichte of schoolloopbaanondersteunende activiteiten
- Cultuureducatie jeugd
- Cultureel en natuureducatief aanbod (scouting en IVN, Natuurtuin en Heemkundekring)

3. Bescherming van kwetsbare burgers

"Voor mensen met beperkingen doet de gemeente wat meer."

Kwetsbare burgers moeten kunnen rekenen op een vangnet van voldoende voorzieningen waar zij gebruik van kunnen of moeten maken.

Dit speerpunt bestaat uit de volgende aandachtspunten:

- Subsidiëring van professionele organisaties
- Subsidiëring van vrijwilligersorganisaties

4. Het bevorderen van participatie

"Participatie, inspraak en advies verdienen bijzondere aandacht in het welzijnsbeleid."

Dit speerpunt bestaat uit de volgende aandachtspunten:

- Subsidiëring van Dorps- en kernraden;
- Subsidiëring van Adviesorganen, zoals de WMO adviesraad.

5. Stimuleren en ondersteunen van nieuwe initiatieven (innovatie)

"Vernieuwende projecten en initiatieven op het terrein van welzijn, zorg, cultuur en sport worden gestimuleerd."

Hoofdstuk 3.

Toetsingskader

Conceptueel model

Het conceptueel model vormt als het ware de bril waarmee door de rekenkamercommissie naar de inzet van het subsidie-instrument in Bergeijk is gekeken. Het model laat zien hoe een goede toepassing van subsidiëring verloopt. Een goed verlopen subsidiëring betekent in ieder geval dat de gemeenteraad op beleidsniveau kaders stelt, vastlegt welke inhoudelijke doelen/effecten de gemeente wil bereiken en dat hij tijdige terugkoppeling ontvangt over de toepassing van de beleidskaders en de mate van doelbereiking.

Op uitvoeringsniveau is het vervolgens aan Burgemeester en Wethouders om in prestatieafspraken met de subsidieontvangers te markeren welke bijdragen van subsidiënten nodig zijn om maatschappelijke effecten (mede) te realiseren. In die prestatieafspraken staat ook op welke manier subsidie-ontvangers inhoudelijke en procesmatige verantwoording afleggen.

Op verantwoordingsniveau is het allereerst de subsidieontvanger die verantwoording aflegt aan Burgemeester en Wethouders /ambtelijke organisatie over wat er met de subsidie is gedaan en bereikt. Vervolgens is het aan Burgemeester en Wethouders om deze verantwoordingsinformatie actief en/of passief te vertalen naar verantwoordingsinformatie richting de gemeenteraad. En wel op zo'n manier dat de gemeenteraad hiermee uit de voeten kan. In een goed verlopen subsidiëring geeft de gemeenteraad duidelijk aan welke informatie hij wanneer wenst te ontvangen om adequate invulling te geven aan de kaderstellende en controlerende rollen.

Selectie

In bovenstaand conceptueel model worden zo drie niveaus of stappen in het subsidieproces onderscheiden. Om de centrale onderzoeksvraag

“In hoeverre zet de gemeente Bergeijk het subsidie-instrument doelmatig en rechtmatig in?”

toe te kunnen spitsen op de onderscheiden stappen, is een aantal concrete deelvragen voorgelegd aan een selectie van subsidieontvangers.

Deze zijn:

SCC De Kattendans	budgetsubsidie €374.852 (cijfers voor 2014)
Bibliotheek De Kempen	budgetsubsidie €292.042
GOW Welzijnswerk	budgetsubsidie €115.672
Fanfare Irene	waarderingssubsidie €8.147
Bezoekerscentrum Teutenhuis	waarderingssubsidie €29.500
Sporthal De Kemphaan	exploitatie subsidie €9.435

Met deze selectie heeft de rekenkamercommissie een goede verdeling willen maken naar subsidieomvang (grote en kleine bedragen) en soort (budgetsubsidie, waarderingssubsidie en subsidie aan sporthallen).

Deelvragen

Aansluiting bij de centrale onderzoeksvraag is gezocht door de interviews met de zes geselecteerde subsidieontvangers volgens een vaste opbouw te voeren, waarbij deze tenminste op de volgende aspecten bevraagd zijn:

- De gevolgde procedure
- Regeldruk en bureaucratie
- Inhoudelijke elementen in relatie tot de doelbereiking
- Inzet expertise instelling
- Actieve houding gemeente
- Terugkoppeling gemeente
- Formele toetsing
- Contact/overleg met de gemeente
- Rol en positie gemeenteraad

Bij de formulering van deze vragen is er op gelet dat de belangrijkste aspecten van zowel de doelmatigheid als de rechtmatigheid van subsidieverstrekking aan de orde zullen komen.

Hoofdstuk 4.

Beoordeling van het subsidiebeleid via interviews

In de maanden december 2013 en januari 2014 hebben de voorzitter en de onderzoeker van de rekenkamercommissie gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de zes instellingen die zijn uitgekozen voor nader onderzoek. Specifiek zijn de subsidies over 2012 en 2013 onderzocht.

De procedurele aspecten van de subsidieverstrekking zijn besproken aan de hand van de eerste twee deelvragen (procedure, regeldruk en bureaucratie).

We hebben geconstateerd dat in alle gevallen de aanvraag met de daarbij vereiste documenten tijdig zijn ingediend (vóór 1 juni) en dat de gemeente de beschikking ook tijdig heeft afgegeven (vóór 31 december). Omdat de subsidies - als gevolg van een bezuinigingsoperatie - sinds 2011 bevroren zijn op het niveau van 2010, bevatten de beschikkingen op dat punt geen verrassingen voor de ontvangers. Voor zover men specifieke opmerkingen over het subsidiebedrag heeft gemaakt, zijn die hierna bij de betreffende instelling opgenomen in de beschrijving van de inhoudelijke elementen.

De regeldruk wordt door alle geïnterviewden als licht ervaren en billijk in relatie tot de hoogte van de subsidie. In enkele gevallen blijken aanvragers méér documenten op te sturen dan door de gemeente wordt gevraagd. Men is tevreden over de afhandeling van de procedure en unaniem zeer te spreken over de korte communicatielijnen met de gemeente.

Over de inhoudelijke aspecten geven we hierna per instelling een samenvatting van de ontvangen informatie, omdat we ze van belang achten voor de conclusies en aanbevelingen van dit rapport en bovendien mogelijk interessant zijn voor de gemeenteraad. Het betreft dus opinies van de geïnterviewden: de mening van de rekenkamercommissie staat in het volgende hoofdstuk.

1. Bibliotheek De Kempen

Inhoudelijke elementen in relatie tot de doelbereiking

Gemeente heeft nog geen concrete visie op het bibliotheekwerk geformuleerd, ofschoon dit volop in ontwikkeling is en door de digitalisering steeds meer mogelijkheden biedt. Tegelijkertijd wordt het gewaardeerd dat het bibliotheekwerk door de portefeuillehouder en beleidsmedewerker inhoudelijk benaderd wordt en niet puur vanuit een oogpunt van bezuinigen. De bibliotheek heeft zelf wel ideeën over focus op scholen en ouderen, met bibliotheekpunten in scholen of gemeenschapshuizen in alle kleine kernen van Bergeijk.

Inzet expertise instelling

De gemeente maakt gebruik van de expertise van de bibliotheek om te komen tot een visie op de toekomst. Dit blijkt onder meer uit het Memo van de beleidsambtenaar d.d. 3-12-2013 (besproken in de Commissie MZ van 4-2-2014), dat in intensieve wisselwerking met de directie van de bibliotheek tot stand is gekomen.

Actieve houding gemeente

De houding van de gemeente wordt gelet op het vorenstaande als actief en coöperatief beschouwd.

Terugkoppeling gemeente

Op de ingediende jaarstukken wordt door de gemeente geen directe feedback gegeven, hoewel uit de jaarverslagen blijkt dat Bibliotheek De Kempen elk jaar toelegt op het bibliotheekwerk in Bergeijk. Toch staan daarin voor beleidsmakers interessante cijfers over ledenaantallen en aantal uitleningen.

Formele toetsing

De gemeente heeft geen SMART prestatieafspraken met de bibliotheek gemaakt. In de beschikking wordt daarover ook niet gerept, dus geen minimum aantal uitleningen of andere kwantitatieve of kwalitatieve elementen. Van de bibliotheek zou dat echter best mogen, bijvoorbeeld t.a.v. het "Makkelijk lezen-plein" om kinderen te stimuleren. Zo heeft de bibliotheek eerder (voor het laatst in 2011) € 7000,- aan VVE-gelden ontvangen voor een vergelijkbare doelgroep.

Contact/overleg met de gemeente

Met de beleidsambtenaar en de portefeuillehouder vindt er regelmatig formeel en informeel overleg plaats. Zo is er twee maal per jaar ambtelijk/bestuurlijk overleg met de 8 gemeenten over de samenwerkingsovereenkomst 2013-2018. Daarnaast is er ook overleg over de plannen met De Ploeg. De bibliotheek heeft vooralsnog echter een voorkeur voor een verplaatsing naar verzorgingstehuis 't Hofhuis of De Kattendans, maar wil de huidige locatie aan de Dr. Rauppstraat graag verlaten.

Rol en positie gemeenteraad

De raad heeft aangegeven te willen besparen op de bibliotheek. De bibliotheek denkt hierin mee en wil naar een ander concept, met meer focus op de jeugd. Zoals hiervoor al genoemd is een memo met toekomstscenario's besproken in de Commissie MZ van 4-2-2014.

2. Stichting GOW De Kempen

Inhoudelijke elementen in relatie tot de doelbereiking

De inhoudelijke doelen worden door de gemeente niet nader omschreven. De gemeente koopt diensten in vanuit het GOW-productenboek (cafetariamodel). De vertaling naar wat de gemeente tegemoet kan zien in relatie tot het aanbod van GOW is in handen van de agoog. In die zin is er wel enige aansturing door de gemeente. Er heeft de afgelopen jaren geen indexering van de subsidie plaatsgevonden, hoewel de (salaris)kosten voor GOW wel stegen.

Inzet expertise instelling

In plaats van te werken met een productenboek zou het GOW liever met meerjarige arrangementen werken. De komende decentralisaties bieden de gemeente kansen: het GOW denkt daarbij aan budgetcoaching, meer inzetten van welzijnsbemiddelaars om de verbinding te zijn voor de cliënt tussen informele en formele zorg.

Actieve houding gemeente

Deze wordt als zeer positief ervaren. De beleidsmedewerkster is een deskundige ambtenaar.

Terugkoppeling gemeente

Eenmaal per jaar wordt er met de wethouders van de vijf gemeenten vergaderd over de koers en aandachtspunten.

Formele toetsing

De gemeente heeft in zekere zin SMART prestatieafspraken met GOW gemaakt, door producten uit het GOW-aanbod in te kopen. In een bijlage bij de beschikking voor 2013 wordt dit nader gespecificeerd. De gekozen selectie uit het GOW-productenboek volstaat kennelijk, hoewel die op bestede uren gestoeld is en niet op geleverde prestaties, beoogde effecten of behaalde prestaties.

Contact/overleg met de gemeente

Vrijwel wekelijks is er contact op werkniveau. De beleidsmedewerkster bespreekt met de agoog van GOW het plan voor komend jaar, bijvoorbeeld over vrijwilligerssteun en (hulp bij) thuisadministratie.

Per kwartaal wordt een urenoverzicht per product verschaft. Tweemaal per jaar is er overleg met de portefeuillehouder.

Rol en positie gemeenteraad

Er is sprake van betrokkenheid, hoewel niet gestructureerd. Zo heeft onlangs de agoog van GOW de raadscommissie MZ geïnformeerd. De leden van deze commissie toonden zich naar verluid tevreden.

3. Fanfare Irene

Inhoudelijke elementen in relatie tot de doelbereiking

Het gaat om (handhaven van) voldoende kwaliteitsniveau en om optredens. Kwaliteit is geborgd door de aansluiting met de muziekschool Art4U. Recent heeft de gemeente het in de subsidieverordening vereiste lidmaatschap van een overkoepelend orgaan nog gecheckt; dit met het oog op de rechtmatigheidtoets bij de accountantscontrole.

Uit de jaarlijkse activiteitenkalender blijkt de maatschappelijke betrokkenheid bij de kern en de gemeente.

Er heeft de afgelopen jaren geen indexering van de subsidie plaatsgevonden, hoewel de kosten voor dirigente en zaalhuur (ook gemeente!) wel stegen. Via allerlei nevenactiviteiten worden aanvullende inkomsten verkregen: het blijkt wel lastiger te worden om daarvoor steeds weer voldoende vrijwilligers te krijgen.

Inzet expertise instelling

Hier minder van toepassing.

Actieve houding gemeente

In 2012 was er sprake van een wijziging van de subsidiesystematiek, waarbij subsidie aan elk jeugdlid verstrekt zou worden (als rugzakje). Na een gezamenlijk protest van de muziekkorpsen is dit niet doorgegaan. Een jaar of 15 geleden is de fanfare op initiatief van de gemeente verhuisd van café 't Centrum naar gemeenschapshuis De Buitengaander.

Terugkoppeling gemeente

Formele terugkoppeling vindt niet plaats, maar er zijn talloze informele contacten met de gemeente, bijvoorbeeld rond optredens en bijeenkomsten.

Formele toetsing

De enige SMART-toets is feitelijk de activiteitenkalender van het voorafgaand jaar, die bij de aanvraag ingediend moet worden. Maar de gemeente zal ook los daarvan goed op de hoogte zijn van de activiteiten van de fanfare.

Contact/overleg met de gemeente

De contacten verlopen via de beleidsambtenaar, die als prima benaderbaar wordt ervaren.

Rol en positie gemeenteraad

Men ervaart dat het verenigingsleven goed staat aangeschreven bij de politiek i.c. de gemeenteraad van Bergeijk.

4. SCC De Kattendans

Inhoudelijke elementen in relatie tot de doelbereiking

De Kattendans is duidelijk een instrument voor de gemeentelijk speerpunten m.b.t. toerisme, recreatie en PR. Zo wordt met voldoening vastgesteld dat ook de gemeente steeds meer beseft dat

de theatervoorstellingen - als een magneet - bezoekers naar Bergeijk trekken. Door met de gemeente samen op te trekken biedt dit anderzijds ook weer groeikansen voor De Kattendans.

Als basis voor de subsidie geldt het "Strategisch Beleidsplan De Kattendans 2006-2009"; sinds 2011 wordt de subsidie niet meer geïndexeerd, sinds 2013 wordt er een korting van €15.000 toegepast. Onderdeel van de afspraken met De Kattendans is de regel, dat bij een exploitatieoverschot maximaal 5% van de subsidie gespaard mag worden; het meerdere wordt gekort op de subsidie voor volgend jaar. De Kattendans betaalt de gemeente huur (in 2013 ca. €33.800 incl. OZB en opstalverzekering), welke jaarlijks wordt geïndexeerd.

De Kattendans heeft het zeer gewaardeerd dat - na een aantal jaren een uitgebreide (dure) accountantsverklaring te hebben moeten tonen - nu volstaan kan worden met een eenvoudige (goedkopere) goedkeuringsverklaring van de accountant.

Inzet expertise instelling

De plannen voor De Ploeg zijn van groot belang voor De Kattendans: men ziet daar diverse groeikansen. Bij een eventuele overgang naar De Ploeg is daarom een nieuwe visie nodig op de exploitatie. Aspecten daarvan kunnen zijn een bovenregionale uitgroei van het achterland en een uitbreiding van het aanbod met een (als lucratief ingeschatte) bioscoop, die door derden gerund wordt.

Actieve houding gemeente

Wordt als actief ervaren, vooral in de periode 2006-2007 toen het strategisch beleidsplan is opgesteld. Er is eens per jaar een gesprek met gemeente; daarnaast zijn er veel informele contacten met de gemeente, ook met raadsleden.

Terugkoppeling gemeente

Er wordt altijd een bericht van de beleidsambtenaar ontvangen na indiening van de jaarstukken.

Formele toetsing

Geschiedt aan de hand van de jaarstukken en de rapportage van de accountant.

Contact/overleg met de gemeente

De gemeentelijke contacten zijn divers. Zo is er overleg met de burgemeester, de portefeuillehouder en de beleidsambtenaar. Maar ook met de afdeling Onderhoud en de portefeuillehouder in zake centrummanagement.

Rol en positie gemeenteraad

Uit het gemelde onder Inhoudelijke elementen mag worden afgeleid dat de gemeenteraad al gedurende een reeks van jaren betrokken is bij De Kattendans, zowel procedureel/financieel als inhoudelijk.

5. Stichting Bezoekerscentrum Teutenhuis

De Stichting bestaat sinds 2009. De historische boerderij wordt gehuurd van de Maatschappij van Welstand. De Stichting beheert slechts: verhuur aan 4 onderhuurders (VVV, Heemkunde, Eichamuseum, Sigarenmuseum) en beheer van het gebied eromheen (kinderboerderij, beeldentuin, serre).

Inhoudelijke elementen in relatie tot de doelbereiking

Feitelijk wordt de subsidie van de gemeente één-op-één doorgesluisd naar de Maatschappij van Welstand. Sinds de gemeente de subsidie niet meer indexeert, doet de eigenaar dat tot nu toe ook niet. In de Uitvoeringsregeling Welzijnssubsidies 2011-2014 wordt onder paragraaf 2.1.2.B, art.3 expliciet aangegeven dat de subsidie 100% van de huur bedraagt, inclusief de in 2009 afgesproken indexering.

Naast de subsidie is er conform de TUOB-systematiek (= Transparante Uniforme Onderhoudsplannen Bergeijk) €22.500 per jaar beschikbaar voor investeringen en/of vernieuwingen van inventaris, waarvoor goedkeuring van de raad vereist is. De onderhuurders betalen samen €6.000 per jaar (contractueel vastgelegd tot 2019), waarvan de stichting de exploitatie moet doen.

Daarboven is door Lunet zorg (ondersteunt mensen met een beperking) tot 15-2-2014 tijdelijk een ruimte gehuurd voor dagbesteding van mensen met een zware handicap. De gemeente zoekt nu naar dagbestedingsmogelijkheden voor mensen met een lichtere handicap: dat zou compensatie kunnen bieden voor de weggevalle huurinkomsten.

Men denkt erover via het door de gebruikers laten aanbieden van arrangementen meer inkomsten te genereren; daarvoor zou een geschikte ontvangstruimte wenselijk zijn.

Inzet expertise instelling, actieve houding gemeente en terugkoppeling gemeente

De stichting ervaart de eigen doelstelling als ruimer dan louter de in de verordening opgedragen instandhouding van het bezoekerscentrum. Het gaat naast het beheren van cultureel erfgoed ook om het bevorderen van toerisme en recreatie. Men heeft de indruk dat de gemeente dit wel onderschrijft, maar niet met zoveel woorden uitspreekt.

Formele toetsing

Per kwartaal wordt over de financiële positie aan de gemeente gerapporteerd, o.a. in hoeverre de exploitatie de begroting volgt. Jaarlijks worden het jaarverslag met jaarrekening en de begroting ingediend.

Contact/overleg met de gemeente

De gemeentelijke contacten zijn divers. Zo is er overleg met de burgemeester, de portefeuillehouder en de beleidsambtenaar.

Rol en positie gemeenteraad

Deze wordt als informeel ervaren, via contacten zoals op de eigen nieuwjaarsbijeenkomst.

6. Sporthal De Kemphaan, Riethoven

Inhoudelijke elementen in relatie tot de doelbereiking

Het betreft hier een 5-jarige overeenkomst op basis van een exploitatiesubsidie. De sporthal is sinds augustus 2007 deels geprivatiseerd: de gemeente blijft eigenaar, maar heeft het beheer uitbesteed aan de exploitant van sporthal & kantine. De gemeente stelt jaarlijks het uurtarief vast (inclusief indexering). Naast de subsidie heeft de gemeente voor onderhoud, kapitaallasten, energie, verzekeringen, etc. €82.000 structureel in de begroting opgenomen. De huurinkomsten moeten de overige exploitatiekosten (schoonmaak, vervanging van inventaris en deel nieuwe inventaris) afdekken, incl. het inkomen van de exploitant.

Inzet expertise instelling/Actieve houding gemeente/Terugkoppeling gemeente/Formele toetsing Contact/overleg met de gemeente /Rol en positie gemeenteraad

Er is in 2013, samen met de andere twee exploitanten van sporthallen, bezwaar gemaakt tegen de subsidiekorting van €2000. De bezwarencommissie heeft dit toegewezen vanwege de late bekendmaking. Voor 2014 geldt deze reden niet meer en wordt de korting alsnog toegepast.

Het aantal verenigingen en hun grootte loopt terug. Zo huurt de KNVB dit seizoen ca. 100 uur minder in voor zaalvoetbal (ad €34/uur). Ook andere clubs huren minder om kosten te besparen (fusies). Er zijn weinig mogelijkheden om alternatieve huurders te vinden. Het is ondenkbaar om in een dorp als Riethoven deze accommodatie puur commercieel te runnen: dat kan alleen maar met hart voor de verenigingen gebeuren. In dit licht wordt de toegepaste korting als onredelijk ervaren.

Losstaand van de subsidierelatie is er recent goed overleg geweest met de burgemeester over de uitvoering van de nieuwe alcoholwet.

Hoofdstuk 5

Conclusies en beantwoording onderzoeksvragen

1. Algemeen

De ASV 2010-2014 is na een evaluatie (eind 2009) van de voorganger ASV 2006-2009 en een raadsdiscussie in 2010 vastgesteld. De ASV 2010-2014 met bijbehorende Uitvoeringsregeling Welzijnssubsidies 2011-2014 geven een duidelijke beschrijving van het gemeentelijke subsidiebeleid. Uit ons onderzoek komt naar voren dat alles ook volgens deze regels wordt uitgevoerd: qua *rechtmatigheid* vinden we dat de uitvoering van het beleid prima op orde is.

Er zijn 5 doelen/speerpunten vastgelegd en er worden 4 soorten subsidies onderscheiden (budgetsubsidies voor de professionele instellingen, projectsubsidies, waarderingssubsidies voor de verenigingen, investeringssubsidies). Maar er is geen directe relatie tussen (het bereiken van) de doelen en de (hoogte van) subsidieverstrekking. De subsidiebedragen lijken eerder gebaseerd te zijn op historische cijfers en afspraken. Er wordt niet expliciet gemeten of de doelen bereikt worden/zijn; feitelijk wordt er überhaupt niet teruggekeken. Het gaat meer op het gevoel dat een instelling of vereniging goed loopt en een maatschappelijke bijdrage levert. Zo kent de ASV wel een weigeringsgrond (Art.8), maar noemt geen mogelijkheid de subsidie achteraf terug te vorderen.

In deze situatie is het lastig om conclusies te trekken over de *doelmatigheid*. In het algemeen zullen de subsidies wel bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen, maar of met een aangepaste systematiek wellicht méér te bereiken valt, is moeilijk te zeggen. De rekenkamercommissie realiseert zich overigens heel goed dat de doelmatigheid van maatregelen op het terrein van welzijn in het algemeen moeilijk kwantitatief te meten zijn.

Het subsidieproces verloopt vooral tussen ambtenaren en verenigingen. Individuele collegeleden hebben via incidentele gesprekken contact met subsidieontvangers over inhoudelijke aspecten. De raad is pas in beeld bij het vaststellen van de ASV en - jaarlijks via de begroting - bij het vaststellen van de subsidieplafonds. Op zich een goede taakverdeling, maar zolang er niet op doelen gestuurd wordt houden de ambtenaren naast de nodige vrijheid van handelen in principe ook veel beleidsvrijheid.

De budgetsubsidies hebben nog vooral het karakter van een exploitatiesubsidie: het bedrag hangt niet van de prestatie (output) af maar van de lasten (input). De subsidie is zo nauwelijks als beleidsinstrument te hanteren. De instellingen staan er echter niet afwijzend tegenover als dat wèl zou gebeuren. De waarderingssubsidies hebben vooral het karakter van een instandhoudingsubsidie, al wordt wel geformuleerd welke activiteiten ervoor verwacht worden. Maar ook hier hebben deze geen invloed op de hoogte van het subsidiebedrag.

Die subsidieplafonds werken niet zoals de naam suggereert. Zou de raad ze niet elk jaar bij de begroting vaststellen, dan verandert er in de praktijk niets: overschrijdingen worden in de Burap gemeld en per begrotingswijziging verwerkt. Het is de vraag of de gemeenteraad wel echte plafonds zou moeten willen: het leidt tot veel gedoe als ze werkelijk als limieten beschouwd worden! Zo is afgelopen jaar het plafond voor de sporthallen doorbroken als gevolg van een toegekend bezwaar, maar dat is vrijwel gruisloos verwerkt. Bovendien is de indexering niet overal verwerkt in de subsidietabel achterin de begroting, waardoor er al op dag 1 van het nieuwe begrotingsjaar plafonds worden overschreden (zoals die van de sporthallen).

Het is de rekenkamercommissie opgevallen dat in de regel subsidies in termijnen vooraf beschikbaar worden gesteld, terwijl de huur van gemeentelijke accommodaties meestal achteraf verschuldigd is. Bijvoorbeeld: De Kattendans ontvangt de subsidie per 1e van elk kwartaal, maar moet de huur voldoen op 1 september en 1 november. Misschien is daar een goede reden voor, maar op deze manier wordt er in feite onnodig geld rondgepompt. Zou men de verschuldigde huur direct in mindering brengen op de subsidie, dan loopt de gemeente bovendien minder risico: denk bijvoorbeeld aan een vereniging, die na ontvangst van de subsidie failliet gaat.

De ASV 2010-2014 nadert gezien de naam het einde van zijn looptijd. Maar belangrijker is dat deze nog niet voorbereid is op de aankomende transities, waarbij participatie het sleutelwoord is voor het gemeentelijk (welzijns)beleid. Daarnaast is er een aantal aspecten van de huidige subsidieregeling, dat om aandacht vraagt. Het is naar ons oordeel daarom tijd voor een nieuwe evaluatie.

2. Relatie gemeente - subsidieontvanger

De relatie tussen instellingen en gemeente is zowel zakelijk als inhoudelijk. Afspraken over subsidies worden nagekomen, maar er is daarnaast incidenteel ook overleg over de inhoud. Uit de interviews spreekt een algemene tevredenheid over de korte communicatielijnen met collegeleden en ambtenaren, over hun toegankelijkheid en over hun bereidheid mee te denken.

De regeldruk is beperkt/acceptabel en evenredig met de hoogte/soort van de subsidie. Het proces van verstrekking maakt een efficiënte indruk.

Het inleveren van het jaarverslag lijkt een formaliteit: daarop wordt door de gemeente niet of nauwelijks inhoudelijk gereageerd. Het is vooral nodig voor de rechtmatigheidstoets van de accountant, eerder dan dat het een handvat is om bij te sturen. Zo is het enerzijds een onvermijdelijkheid, maar anderzijds toch ook een onbenut evaluatiemoment.

De gemeente zal zich er ongetwijfeld van bewust zijn dat het als subsidieverstrekker een veel sterkere onderhandelingspositie heeft dan de subsidieontvangers. Zo heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van de Programmabegroting 2013 (oktober 2012) besloten om op een aantal subsidies te korten voor in totaal €75.000. De afzonderlijke kortingsbedragen zijn bepaald op basis van de bedrijfsvoering van de betreffende/getroffen instellingen, de omvang van de subsidie en nadat in een gesprek was gepeild of de maatregel overkomelijk zou zijn. In het licht van de verhoudingen is het zeer verstandig geweest om die gesprekken te houden. Ze hebben bovendien geholpen: alleen de drie sporthallen hebben later bezwaar aangetekend tegen de doorgevoerde kortingen.

Minder direct, eerder sluimerend is het effect van het raadsbesluit uit de Perspectievennota (PPN) 2011-2014 (voorjaar 2010) om de subsidies te bevriezen op het niveau van 2010 en voortaan de indexering achterwege te laten. Het is als bezuinigingsmaatregelen te billijken, al zal de gemeente zich er goed van bewust zijn dat sommige kostenposten van de subsidieontvangers wel met de jaren stijgen (bijv. salariskosten). Maar het wordt door meerdere geïnterviewden als wrang ervaren dat de gemeente de huren van de gemeentelijke accommodaties wel indexeert. Het lijkt een inconsequentie en het valt te voorzien dat dit vroeg of laat in de subsidierelatie gaat knellen.

3. Specifiek aandachtspunten

Sporthallen

De relatie met de sporthallen is ambivalent: er is half geprivatiseerd. Feitelijk is in 2007 niet de sporthal geprivatiseerd maar de beheerder. De gemeente is eigenaar gebleven, stelt de uurtarieven vast en neemt het grootste deel van de exploitatielasten voor haar rekening. De verhuur laat ze over aan de exploitant, maar stelt daar nog wel eisen aan (bijv. dat de verenigingen altijd voorrang hebben). Voor de gemeente vormt de subsidie (€9.435) maar een klein deel van de jaarlijkse kosten (ca. €90.000) per sporthal. Daarom, en omdat een korting ook gezien het exploitatieresultaat van de

exploitant als overkomelijk ingeschat is, is de korting van €2.000 als alleszins redelijk beschouwd. Voor de exploitant is het echter de facto een inkomensverlaging. Dit is/wordt een aandachtspunt.

Bezoekerscentrum Teutenhuis

Bij het Teutenhuis subsidieert de gemeente feitelijk niet de beheerstichting maar de eigenaar i.c. de Maatschappij van Welstand. Daarmee lijkt het meer een exploitatievergoeding dan een waarderingssubsidie. In de verordening worden er echter allerlei voorwaarden/opdrachten gegeven aan de Stichting (die per saldo niets ontvangt: de subsidie wordt één-op-één doorgegeven). Het lijkt er op dat de gemeente hier twee doelen nastreeft: de instandhouding van het historische gebouw en de activiteiten in en om het Teutenhuis, maar voor dit tweede doel geen subsidie over heeft of nodig acht.

Bibliotheek De Kempen

Uit de verstrekte gegevens kan de gemeente afleiden dat de bibliotheek jaarlijks tekort komt op de exploitatie in Bergeijk: volgens een memo aan de Commissie MZ van 6 november 2013 bedroeg dat over 2012 ca. €18.000, oplopend tot ca. €52.000 in 2014. Welbeschouwd subsidiëren andere gemeenten mee aan het openhouden van de bibliotheek incl. uitleenpunten in Bergeijk. Omdat de raad eerder heeft aangegeven te willen besparen op de bibliotheek, is de Commissie MZ uitgenodigd mee te discussiëren over vier verschillende toekomstscenario's, die in samenspraak met de bibliotheek zijn geschetst en in genoemd memo worden beschreven. Het memo is besproken in de Commissie MZ van 4-2-2014, waar is afgesproken dat het College later dit jaar met een voorstel naar de gemeenteraad zal komen. Daarmee kan ontbrekend beleid worden toegevoegd, omdat de gemeente tot nog toe nog geen visie op het bibliotheekwerk heeft geformuleerd en evenmin prestatieafspraken met de bibliotheek heeft gemaakt. De bibliotheek zou daar wel aan mee willen meewerken en heeft ook ideeën waarop het werk zich zou moeten concentreren (bijv. op projecten gericht op jeugd en ouderen of op kennis en leren). Dit zou goed kunnen passen in de participatiegedachte.

Hoofdstuk 6

Aanbevelingen

1. Start dit jaar de evaluatie van de ASV 2010-2014, als aanzet tot een nieuwe ASV 2015-2018

Bergeijk is zo langzamerhand toe aan een evaluatie van de ASV, ter voorbereiding op een nieuwe ASV. Niet zozeer omdat er knelpunten zijn ontstaan die al enige tijd om een oplossing vragen (zoals in 2009), maar omdat allerlei ontwikkelingen daartoe aansporen. Daarnaast zijn er wel een aantal aandachtspunten, die om aanpassing van de verordening vragen of op zijn minst: om een heroverweging.

Idealiter subsidieert de gemeente instellingen en verenigingen naar mate ze bijdragen aan het realiseren van de door de gemeente gewenste beleidsdoelen. Subsidies zouden dan op een andere leest geschoeid moeten worden: niet zozeer gericht op het voortbestaan van individuele organisaties, maar veeleer op hun activiteiten voor zover die op sociale samenhang gericht zijn. In de praktijk zal het een forse uitdaging zijn om hierop een subsidieverordening te baseren. Denk aan het SMART formuleren van de gevraagde prestaties, aan het meten daarvan, aan de administratie die ermee gemoeid zal zijn en - niet in de laatste plaats - aan de ingrijpende veranderingen die de subsidieontvangers voor de kiezen krijgen.

Het andere uiterste is het aanpassen van enkele jaartallen en cijfertjes in de ASV 2010-2014 en het verder zo laten als het is.

Misschien is er ook een begaanbare tussenweg. De systematiek van de huidige ASV met Uitvoeringsregeling kan grotendeels gehandhaafd blijven, maar er wordt een beleidsmatige component aan toegevoegd, die samenhangt met de beleidstaken die met de decentralisaties op de gemeente afkomen. Zo kan een nieuwe ASV een opmaat worden naar de inbedding van de komende transities naar de door de overheid gewenste participatiesamenleving.

Bij de budgetsubsidies zit dat aspect er soms nu al in (bijv. GOW), bij verenigingen zou het toegevoegd kunnen worden. Zo kan het WMO-beleid beter ingebed worden in een nieuwe ASV door verenigingen te stimuleren een rol te spelen bij dagbesteding, bij het re-integreren van Wajongers, bij het aanbieden van vrijwilligerswerk. Een deel van het participatiebudget kan daartoe geormerkt worden. Het biedt zo het gemeentebestuur de ruimte om initiatieven te kunnen ontwikkelen in het kader van de aankomende transities zonder dat het totale subsidiebudget verhoogd hoeft te worden. In de evaluatie zou aangegeven kunnen worden in welke richting dit vormgegeven moet worden (gevraagde prestaties) en welk budget daarvoor beschikbaar wordt gesteld (uitgekeerde subsidie).

2. Gebruik de evaluatie om een aantal specifieke subsidierelaties te heroverwegen, tenminste de hieronder genoemde aandachtspunten:

- Huur van gemeentelijke accommodaties:
 - Huur wel, subsidie niet geïndexeerd. Dit kan gaan knellen, temeer daar het door de verenigingen als steeds lastiger ervaren wordt om aanvullende gelden te vergaren: sponsorgelden dalen, voor extra activiteiten zijn minder vrijwilligers te porren, ledentallen nemen af.
 - Rondpompen van huurpenningen: overweeg om de huur direct te verrekenen met de subsidie. Behalve efficiënter vermindert het mogelijk het financieel risico voor de gemeente.

- Teutenhuis: de stichting zelf wordt feitelijk niet gesubsidieerd
 - Maak in de subsidie onderscheid tussen compensatie voor de huur en waardering voor de activiteiten.
- Bibliotheek: exploitatietekort loopt zonder beleidswijziging op
 - Memo van 6-11-2013 is prima notitie om visie op het bibliotheekwerk te herijken.
- Sporthallen: ambivalente houding gemeente t.o.v. exploitanten
 - Bekijk hoe de relatie evenwichtiger vormgegeven kan worden. Bijvoorbeeld door de hoogte van de subsidie niet op een willekeurig of op ervaring gekozen vast bedrag te bepalen, maar deze te relateren aan een geschikt meetbaar gegeven, zoals de bezettingsgraad of exploitatielasten van de sporthal.
- Subsidieplafonds functioneren als alarmsignaal, niet als maximum
 - Alternatief 1: schaf ze af, mandateer Burgemeester en Wethouders voor kleine afwijkingen van de tabel achterin de Programmabegroting (bijv. €2500 voor budgetsubsidies, 5% voor waarderingssubsidies) en meld/fiatteer grotere afwijkingen tijdens het begrotingsjaar in de Burap.
 - Alternatief 2: stel één plafond in voor het totale subsidiebudget, bijv. ½% boven het begrote bedrag. Samen met de €10.000 voor projectsubsidies ontstaat er zo een buffer, waarmee kleinere overschrijdingen kunnen worden opgevangen. Spreek wel af wat er moet gebeuren als er in de loop van het jaar grote overschrijdingen worden geconstateerd.

3. Stel in de evaluatie ook de kaders vast, waaraan de nieuwe verordening zal moeten voldoen

In lijn met het RKC-rapport over kaderstelling: in die evaluatie zouden natuurlijk de kaders, waaraan de nieuwe ASV moet voldoen, niet mogen ontbreken. De evaluatie krijgt dan tevens de functie van bestuursopdracht. Die kaders kunnen betrekking hebben op het totale subsidiebudget (bijv. dat het budgettair neutraal moet zijn, met de index mag stijgen, met een stukje participatiebudget mag toenemen, etc.) en op inhoudelijke aspecten (bijvoorbeeld: dat 10% van de waarderingssubsidie aan verenigingen voortaan uitgekeerd wordt voor meetbare prestaties, die tot verhoging van de participatie leiden). Een simpel kader kan ook zijn dat de nieuwe ASV per 1-1-2015 moet ingaan.

Hoofdstuk 7.

Bestuurlijke reactie

Naar aanleiding van de conclusies

1. Algemeen

Wij zijn blij dat de Rekenkamer constateert dat uit het onderzoek blijkt dat qua rechtmatigheid de uitvoering van het subsidiebeleid prima op orde is.

Wij hebben hier inderdaad een flinke verbetering gemaakt door een procesbeschrijving te maken en de Verbeterde Interne Controle in te voeren, zoals dossieropbouw, het vier ogen principe en het bijvoegen van een checklist of alle processen nagelopen zijn.

Inzake de doelmatigheid vindt de Rekenkamer het lastig om conclusies te trekken. Zij merkt hierbij op dat het meten van de doelmatigheid van maatregelen op het terrein van welzijn in het algemeen moeilijk kwantitatief te meten zijn. Zij kan daarom ook geen aangepaste systematiek adviseren waarbij hier meer te realiseren is.

Met het oog op het belang van de continuïteit voor de organisaties met veel vast personeel, werkt het systeem zo dat in principe voor vier jaar lang de budgetsubsidies gelijk blijven, evenals de inhoud van de doelstellingen en het beoogde bereik voor de doelgroep. Dit geeft voldoende zekerheid voor de organisatie en voor de gemeente, omdat wij niet jaarlijks moeten afrekenen. Wij kijken wel degelijk naar de financiële en inhoudelijke verantwoording van deze organisaties. De doelen die de raad wil bereiken staan in de Beleidsnota met de speerpunten van het subsidiebeleid en in de meerjarenbegroting van de gemeente.

Wij zijn het eens met de opmerkingen van de rekenkamer over de subsidieplafonds, namelijk om deze meer te beschouwen als richtlijnen bij overschrijdingen. Overigens zijn de plafonds de laatste 8 jaar nauwelijks overschreden.

De opmerkingen inzake het gelijk laten lopen van de termijnen van de huur en de subsidie van een aantal welzijnsorganisaties en het met elkaar verrekenen sluiten aan bij de al gebruikelijke werkwijze bij de sportverenigingen en de TUOB contracten.

Het gelijk behandelen van de indexeringen van subsidies en huur zullen we nader onderzoeken.

Verder hadden we al voorbereidingen getroffen om het huidige subsidiebeleid aan te passen aan de aankomende transitie. Het advies voor een nieuwe evaluatie van het huidige welzijnssubsidiebeleid past hier goed in.

2. Relatie gemeente-subsidie ontvanger

De rekenkamer vindt dat het proces een efficiënte indruk maakt. Wel geeft ze aan dat de gemeente meer kan bijsturen aan de hand van de jaarrekening.

Zoals gezegd, wordt er wel degelijk naar de jaarstukken gekeken en bij afwijkingen wordt er contact opgenomen met de subsidie ontvanger.

Ook is het de Rekenkamer opgevallen, dat de gemeente sinds 2011 de budgetsubsidies niet meer indexeert, maar nog wel de huur indexeert. Hier zal intern naar gekeken worden, omdat dit op termijn voor de subsidieontvangers een sluipende bezuiniging is.

3. Specifieke aandachtspunten

Sporthallen

De Rekenkamer vindt eigenlijk niet dat de sporthallen zijn geprivatiseerd, maar de beheerdersfunctie. Zij vindt vanuit de gemeente geredeneerd de korting als alleszins redelijk. Omdat de sporthalexploitanten door deze korting in hun inkomen worden geraakt, vindt de Rekenkamer dit

toch een aandachtspunt. Op dit moment loopt hierover een bezwarenprocedure. Wij wachten deze procedure af.

Bezoekerscentrum Teutenhuis

De rekenkamer merkt hier over op dat de gemeente alleen het gebouw in stand houdt (via een subsidie voor het betalen van de huur) , maar niet de activiteiten. Wij zien dit echter in het kader van onze faciliterende rol en vergelijken dit met de gemeenschapshuizen. De gemeente draagt zorg voor de hardware en de organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor het organiseren van de activiteiten. Dit is dan ook de reden dat de gemeenteraad een investeringsbijdrage van € 50.000,- beschikbaar heeft gesteld om de foyer van het Bezoekerscentrum te verbeteren, waardoor er meer activiteiten/arrangementen kunnen worden georganiseerd. Het past in het gemeentelijk beleid dat de organisaties en inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor hun activiteiten. Als het Teutenhuiscomplex een maatschappelijke rol gaat vervullen wat betreft dagbesteding en re-integratie kan dat veranderen. Wij kunnen dan overwegen om het Teutenhuis een financiële bijdrage te geven om die doelen mee te helpen realiseren. Dit concept zullen we opnemen in de het nieuwe subsidiebeleid.

Bibliotheek de Kempen

Het gestelde door de rekenkamer sluit aan bij het conceptvoorstel aan de raad met een vijftal toekomst scenario's, inclusief de visie van de gemeente. Dit stuk staat gepland ter behandeling door de gemeenteraad in april 2014.

Naar aanleiding van de aanbevelingen

1. Start dit jaar de evaluatie van de ASV 2010-2014, als aanzet tot een nieuwe ASV 2015-2018

De rekenkamer stelt hierbij voor in het kader van de beheersbaarheid en het aanpassen aan de transities om de systematiek van de huidige ASV met Uitvoeringsregeling grotendeels te handhaven, maar er een beleidsmatige component aan toe te voegen. Deze toevoeging hangt dan samen met de beleidstaken die met de decentralisaties op de gemeente afkomen.

Dit geldt vooral voor de waarderingsubsidies, omdat bij de budgetsubsidies, deze al meegenomen zijn. Zij stelt voor om een deel van het participatiebudget hiertoe te oormerken.

Wij zullen deze voorstellen nader bestuderen en intern bespreken op de wenselijkheid en mogelijkheden. Op zich passen deze voorstellen goed in de richting die wij denken.

- Ter voorbereiding van deze evaluatie zullen wij de huidige subsidiebeschikkingen concreet aanpassen aan de gestelde doelen en middelen, die nu al in de Uitvoeringsregeling Welzijnssubsidies genoemd staan.
- Wij zullen in gesprekken met de organisaties vragen hoe zij een rol kunnen spelen bij de komende transities.
- Deze mogelijkheden zullen in het nieuwe WMO beleidsplan worden benoemd en later uitgewerkt worden in de nieuwe Subsidieverordening en uitvoeringsregels. Begin oktober 2014 kan hiermee gestart worden.

2. Gebruik de evaluatie om een aantal specifieke subsidierelaties te heroverwegen, tenminste de hieronder genoemde aandachtspunten

- Wij zullen ons beraden om de huur en de subsidie op dezelfde wijze te indexeren;
- Wij zullen ons beraden om de huur gelijk met de subsidie te verrekenen, zoals we nu al doen met buitensportverenigingen.
- Wij gaan uit van een kwaliteitsimpuls van het Teutenhuis vanwege de investeringsbijdrage en gaan er vanuit dat hierdoor meer inkomsten voor het Teutenhuis gerealiseerd kunnen worden. Dan is een aanvullende waarderingssubsidie voor

activiteiten niet nodig. Wel kan het Teutencomplex een maatschappelijke rol vervullen wat betreft dagbesteding en re-integratie. Wij kunnen dan het Teutenhuis een financiële bijdrage geven om die doelen te realiseren. Dit concept zullen we opnemen in het nieuwe subsidiebeleid

- Voor de bibliotheek loopt momenteel een traject en sluiten we aan bij het advies van de Rekenkamer.
 - Ten aanzien van de sporthallen stelt de Rekenkamer voor om de relatie tussen gemeente en sporthalexploitant evenwichtiger vorm te geven. Bijvoorbeeld door de hoogte van de subsidie niet op een willekeurig of op ervaring gekozen vast bedrag te bepalen, maar deze te relateren aan een geschikt meetbaar gegeven, zoals de bezettingsgraad of exploitatielasten van de sporthal. Momenteel zijn we bezig met het opstellen van een beleidsnotitie over het beheer en de tarieven van de sporthallen. Wij zullen hierbij rekening houden met de opmerkingen van de Rekenkamer. Tevens zullen wij ook de belangen van de binnensportverenigingen hierbij afwegen.
 - Wij zullen de opmerkingen over de subsidieplafonds meenemen in onze evaluatie van het huidige subsidiebeleid;
3. *Stel in de evaluatie ook de kaders vast, waaraan de nieuwe verordening zal moeten voldoen.*
- Bij de vorige evaluatie van het subsidiebeleid zijn ook kaders opgenomen voor een aanpassing van het subsidiebeleid, inclusief de Algemene Subsidie Verordening. Deze evaluatie is voorafgegaan door een bestuursopdracht/plan van aanpak, waarin kaders zijn aangegeven. Inzake de genoemde kaders voor de nieuwe ASV, zoals het subsidiebudget op budgettair neutraal houden, indexering van de budgetsubsidies, toename van het participatiebudget en inhoudelijke kaders, zullen wij vooraf een standpunt innemen.

Bijlage 1

Geraadpleegde documenten

1. Raadsvoorstel Evaluatienota 2006-2009 van 30-11-2009

- Handhaven speerpunten en uitgangspunten
- €13.490 om enkele knelpunten op te lossen

2. Evaluatienota 2006-2009 van sept-2009

- Knelpunten in procedures, te lage subsidies, verschillen, WMO, gemeenschapshuizen

3. Raadsbesluit Gemeenschapshuizen 22-2-2010

- Gemeente faciliteert, gemeenschapshuis exploiteert: er wordt geen huur, energiekosten, vervanging inventaris meer gevraagd van gemeenschapshuizen, er wordt geen subsidie meer verstrekt.
- Het onderhoud loopt voortaan via TUOB-systematiek (= Transparante Uniforme Onderhoudsplannen Bereikbaar) en een extra jaarlijkse storting in het onderhoudsfonds.

4. Raadsbesluit ASV 2010 van 03-06-2010

- Vijf doelen (maatschappij, jeugd, kwetsbaren, participatie en innovatie)
- Raad kan jaarlijks bij de begroting maximum (profs) of groepsplafond (hafa's, dorpsraden, WMO-ar) of deelplafond (waarderings-, project, investeringssubsidie) vaststellen (Art. 4).
- Regels voor aanvragen, weigeren, verlenen, verplichtingen, verantwoording (5k-50k)
- Investeringsubsidies (H8): opnemen in PPN

5. Raadsvoorstel ASV 2010 van 03-06-2010

- Reden: knelpunten uit evaluatienotitie ASV 2006-2009 van 30-11-2009:
- Deregulering <5k, garantiesubsidie, projectsubsidie culturele activiteiten, gelijke termijnen

6. Wijzigingen ASV 2010 t.o.v. 2005

- Artikelsgewijs aangegeven wat er anders is.

7. Uitvoeringsregels Welzijnssubsidies 2011-2014 per 01-06-2010; hoort bij ASV van 31-05-2010

Geen regels nodig voor professionele organisaties (Bibliotheek, Kattendans, GOW, Art4U, etc.)
Gelden voor:

- (instandhouding van) lokale accommodaties
- lokale vrijwilligersorganisaties (Hafa, Oranje etc.)
- op jeugd gerichte professionele organisaties (MW, MEE, GGD, Bibl, Art4U, PSZ, IVN)
- professionele organisaties tbv kwetsbare burgers (MW, GOW, GGZE, Vluchtelingen, Ouderen)
- Participatie (Dorpsraden, WMO-adviesraad)

8. Subsidieaanvragen en beschikkingen 2013 en 2014 van de 6 geïnterviewde instellingen

Bijlage 2

Gevoerde gesprekken

- 21-10-2013: Wim Wouters, gemeentesecretaris
- 16-12-2013: Anneke Schellens, directeur Stichting Bibliotheek De Kempen
- 16-12-2013: Arno Heesters, directeur Stichting GOW De Kempen
- 18-12-2013: Hans Bruns (voorzitter) en Jack van Beek (secretaris) : Fanfare Irene (Westerhoven)
- 9-1-2014: Jan Claas (vicevoorzitter) en Frans Theuws (penningmeester), Stichting Bezoekerscentrum Teutenhuis
- 9-1-2014: Dries Floris, directeur SCC De Kattendans
- 23-1-2014: Peter Govers, beheerder Sporthal De Kemphaan (Riethoven)
- 23-1-2014: Anja Tils en Dick Westerink, wethouder, resp. beleidsmedewerker Welzijn